

УДК [316.758:321.64]:355.01((470+571):477)
DOI <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2022.27.34>

АНАТОМІЯ ГЕОПОЛІТИЧНОЇ ДЕСТРУКТИВНОСТІ: НА ПРИКЛАДІ ВІЙНИ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Ліпкан Володимир,

доктор юридичних наук, професор
докторант відділу правових проблем політології
Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України
<https://orcid.org/0000-0002-7411-2086>

Варварська війна путінського режиму проти Української держави є наслідком кількохсотрічного протистояння українства імперським амбіціям різних російських правителів у різні часи. У рамках геостратегії сучасної Української держави постало актуальне завдання: відійти від концепції героїчного опору та захисту, натомість, врешити-решит, завершити війну перемогою, тим самим поклавши край перманентній загрозі, яка носить іманентний та онтологічний характер доти, доки існуватиме така держава та політична система, заснована на богобраності, месіанстві та деструктивності, свавільному тлумаченні поняття геополітичного простору і територіальній експансії. В рамках геостратегії пропонується розвивати власну геостратегію, засновану на національних цінностях, а не обмежуватись випусуванням стратегії «антиросії» або ж вписування розвитку України у сталі геополітичні кліше.

На підставі авторської концепції геостратегії аналізуються сучасні прикладні політичні тенденції в політичній комунікації, які впливають на формування геостратегії сучасної України з позицій теорії деструктивності Еріха Фромма. Одним із визначних методів у цьому виступає формування авторської позиції щодо базових концептів геостратегії. Зокрема, виділено три рівні: теоретичний, методологічний і операціональний.

У статті продовжується ключова авторська ідея щодо чіткого порізнення геополітики і геостратегії. Через що чітко ілюструється розбіжність трактування конкретних подій під час війни путінського режиму проти Української держави через складання відповідної матриці.

Подано теоретичну модель авторської концепції «де», яка дозволила виділити однорідну семантичну валентність базових концептів будови та реалізації ідеології руського світу, прикметною рисою якої виступає застосування префіксу «де»; подано дериват відповідних термінів. Сформовано наукове завдання щодо окремого дослідження кожного з них з метою більш повної раціоналізації семантичних конструкцій і розуміння наративної схеми реалізації концепції в рамках геостратегічного дискурсу і комунікаційного простору.

Запропоновано увести в науковий обіг поняття «деінфраструктуризація», під яким пропонується розуміти умисне та цілеспрямоване каскадне знищення об'єктів стратегічної інфраструктури. Визначені різні параметральні характеристики діяльності стратегічного архітектора і управління деструктора.

Сформульовано ключові постулати будови власної геостратегії сучасної Української держави.

Ключові слова: геостратегія, Українська держава, українство, національна культура, анатомія деструктивності, концепція «де», антиукраїнські доктрини, варварська війна, стратегічний архітектор, базові концепти геостратегії, ідеологія деструктивізму, деінфраструктуризація.

Lipkan V.A. The anatomy of geopolitical destructiveness: the case of russia's war against Ukraine

The barbarous war of the putin regime against the Ukrainian state is the result of several hundred years of Ukrainian resistance to the imperial ambitions of various Russian rulers at different times. Under the framework of the geostrategy of the modern Ukrainian state, the topical task arises: to shift away from the concept of heroic resistance and defense, and instead, win the war, thereby ending the permanent threat that will be immanent and ontological for as long as a relevant state and political system based on divinity, messianism, and destructive arbitrary interpretation of the concept of geopolitical space and territorial expansion exist. As part of geostrategy, the author proposes to develop original geostrategy relying on national values and not limiting to excerpting an "anti-russia" strategy or inscribing Ukraine's development into fixed geopolitical clichés.

Based on the author's concept of geostrategy, modern applied political trends in political communication, which influence the formation of the geostrategy of modern Ukraine from the standpoint of Erich Fromm's theory of destructiveness, are analyzed. Thus, one of the essential methods is shaping the original position on the basic concepts of geostrategy. In particular, there are three levels: theoretical, methodological, and operational.

The article pursues the author's main idea of clear differentiation between geopolitics and geostrategy. Consequently, the divergence of the interpretation of specific events during the putin's regime war against the Ukrainian state is clearly illustrated through the compilation of the appropriate matrix.

The theoretical model of the author's concept "where" was presented. It contributed to separating the homogeneous semantic valence of the basic concepts of the structure and implementation of the ideology of the russian world,

the distinctive feature of which is the use of the prefix “where”; the derivative of the corresponding terms was given. A scientific task was formulated, namely, to conduct an individual study of each of them for more complete rationalization of semantic constructions and understanding of the narrative scheme of the implementation of the concept amidst geostrategic discourse and communication space.

The author proposes introducing the concept “deinfrastructuring”, which means the deliberate and purposeful cascade destruction of strategic infrastructure objects. Different parametric characteristics of the activities of the strategic architect and the destructor-manager are determined.

The key postulates of the structure of the original geostrategy of the modern Ukrainian state are formulated.

Keywords: *geostrategy, Ukrainian state, Ukrainianness, national culture, anatomy of destructiveness, “where” concept, anti-Ukrainian doctrines, barbaric war, strategic architect, basic concepts of geostrategy, ideology of destructiveness, deinfrastructuring.*

Загальна постановка проблеми. У сучасних умовах ведення проти Української державності агресивної та варварської війни важливим завданням постає розуміння коріння формування антиукраїнських геополітичних доктрин, виявлення та з'ясування на науковій основі підґрунтя, причин та умов інших детермінант, які вплинули на формування геополітичної деструктивності.

Важливим дослідницьким завданням постає далі формування базових концептів геостратегії і як теорії, і як політико-безпекової практики на противагу нищій теорії геополітики як знеціненого теоретичного комплексу ідей різних авторів щодо домінування, панування і успішного ведення війн під будь-яким приводом.

Отже, у цій статті мною унормовується імператив про іманентну деструктивність геополітичних теорій та доктрин, зокрема на прикладі війни путінського режиму (далі – режиму) проти Української держави.

Аналіз публікацій. Багатоплановість вибраної для дослідження теми зумовлює звернення до низки аспектів. По-перше, це політологічні дослідження таких науковців з Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України, як: О. Скрипнюк, В. Горбатенко, О. Костенко, І. Кресіна, Н. Оніщенко, Ю. Римаренко, В. Сіренко, О. Стойко, Ю. Шемшученко, В. Явір.

По-друге, звернення як до філософії екзистенціалізму, так і до її предтечій, різноманітних аспектів гуманістичного радикалізму і опрацювання робіт: Е. Фромма, П.-А. Гольбаха, І. Канта, О. Шпенглера, А. Тойнбі, С. Кьєркегора, Ф. Шелінга, Ф. Ніцше, М. Хайдеггера, Ж.П. Сартра.

По-третє, це наукові історичні витоки формування геостратегічного дискурсу і геостратегії як теорії, які я надбибував, дотично опрацьовуючи розвідки таких постатей, як: Д. Донцов, Ю. Липа, В. Липинський, Є. Маланюк, М. Міхновський, О. Ольжич, Я. Стецько, М. Сциборський, О. Теліга, П. Штепа та ін.

По-четверте, праці авторів аналітичних політологічних та публіцистичних статей щодо поточної ситуації в Україні, а також виступи іноземних діячів, які, на моє переконання, також виступають важливою джерельною базою і складником як геостратегічного дискурсу, так і політологічних досліджень.

Однак застосування теорії деструктивності для пояснення сучасної руйнівної сутності геополітичних доктрин поки не стало предметом самостійних досліджень.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. У сучасних наукових політологічних дослідженнях замало уваги приділено теорії деструктивності для пояснення деструктивної сутності сучасних геополітичних доктрин, у тому числі й антиукраїнських.

Тому *мета* статті полягає у формуванні наукових аргументів щодо деструктивної сутності геополітичних концепцій на прикладі варварської війни путінського режиму проти Української держави.

Для досягнення зазначеної мети були поставлені та вирішені такі наукові *завдання*: 1) визначити стратегічну мету режиму щодо реалізації концепції руського світу; 2) проілюструвати різність трактування подій через геополітичні теорії і геостратегічний дискурс; 3) виділити базові концепти геостратегії та надати їх характеристику; 4) сформуувати авторську модель концепції «де», на підставі якої обґрунтувати руйнівну та некрофільну сутність геополітичних концепцій через застосування теорії деструктивності Е. Фромма; 5) на підставі теорії деструктивності Е. Фромма виділити ключові постулати геостратегії сучасної Української держави.

Інтерпретація стратегічної мети війни путінським режимом проти Української держави.

Дуже промовистим підходом до розуміння коріння нинішньої активної фази варварської війни Росії проти України, яка розпочалась 24 лютого 2022 року, з позицій суто наукових є розуміння історичного підґрунтя та геополітичних підвалин формування концепції «руського світу» (саме так правильно перекладається з російської «русский мир»), у тому числі ненависті до українства і категоричного і, я б навіть стверджував, онтологічного несприйняття бодай самого факту існування, вже не те щоб розвитку Української держави.

Оскільки я далекий від пропаганди російських авторів та їхніх ідей в українському аналітичному просторі, то я обмежуватимусь лише цитатами для розуміння коріння формування антиукраїнства як напрямку в наукових дослідженнях російських авторів.

Адже, на думку О. Ольжича, тільки *національна культура* забезпечує повний органічний вислів творчих сил одиниці й народу. Вона спирається на духовну природу народу та скарб історичної традиції, принесений з глибини віків [1].

Наведу за допомогою методу *порівняльного аналізу* конкретний приклад.

Стратегічна мета путінського режиму щодо війни в Україні – переформатування світового порядку із визначенням власного визначального місця в ньому.

Для досягнення цієї мети було сформовано комплекс завдань на території України в тому контексті, що війна проти Української держави – це війна проти колективного заходу. Отже, такими завданнями визначено:

- 1) ліквідувати державний суверенітет України;
- 2) на основі денацифікації та демілітаризації здійснити широкомасштабну деукраїнізацію, тобто стерти українство вщерть (українізація як мова та культура, що пропагують українську ідентичність, як загроза була проголошена Сталіним ще наприкінці 1920 років, саме це передувало згодом Голодомору [2], але коріння цієї нехоті та ненависті до українців належать ще до часів Століпінських циркулярів, які не дозволяли виявлятися українській національній енергії, а ще раніше в діяльності російського царату);
- 3) включити ментально перероблені залишки біомаси до «руської цивілізації»;
- 4) розколоти НАТО;
- 5) розколоти ЄС, у тому числі і через прямі втручання у виборчий процес;
- 6) сприяти формуванню та встановленню проросійських політичних режимів у країнах ЄС;
- 7) сприяти формуванню проросійських режимів в усіх країнах світу.

Стратегічна мета Путіна поки не досягнута, попри певні тактичні успіхи в захопленні окремих територій. І це не лише моя особиста думка. Державний секретар США Е. Блінкен також відзначив, що просування Росії на Донбасі не матиме стратегічного значення. З точки зору цілей війни вона вже програна [3].

Але відзначу від себе, що *цілі війни*, які можуть мати принаймні гіпотетичне пояснення та обґрунтування (знову ж таки в рамках теорій геополітики) та стратегічні цілі режиму (з позицій геостратегії) – речі різні. Тому не слід зарано приписувати режиму поразку, тим паче стратегічну саме щодо досягнення його цілей, а не тих цілей, які йому приписують інші суб'єкти. Адже досягнення таких цілей виходить далеко за формат воєнних дій в Україні. Це не бажать бачити і відверто говорити в рамках публічного безпекового дискурсу, адже за таких умов буде порушено так звану «логіку геополітики», за якої має зберігатися постійний стан протиборства суші та моря. Стратегічна мета режиму – формування керованого ним алгоритму управління світобудовою та векторами її розвитку.

Тому знову в інший спосіб я формую думку щодо чіткого порізнення геополітики як недонауки та геостратегії:

- якщо в рамках *теорій геополітики*, то стратегічно режим програє атлантистському світу;
- а з позицій *теорії геостратегії* стратегія ліквідації державності і стратегія війни загалом проти України як елемента будови нового світопорядку є різними за своєю суттю.

Тож унаочнюється неправильність екстраполяції висновків щодо однієї стратегії стосовно іншої.

Тобто застосування *методології геостратегії* як теорії уможливорює дійти чітких висновків: незважаючи на будь-який результат війни, на сьогодні не можна говорити про стратегічну поразку режиму і його симпатиків у Росії. Можна говорити про: геополітичні зрушення, об'єднання атлантизму, водночас стратегічно цей процес також не є найбільш імовірним, особливо через рік навесні 2023 року, після того, як європейські держави чітко для себе прорахують вартість своїх рішень щодо санкцій стосовно режиму і реальну ціну та подальшу доцільність допомоги Україні зброєю та іншими ресурсами, які в багатьох країнах ЄС мають обмежений потенціал.

У рамках *геостратегії* відбувається чітке співвідношення початково проголошених і отриманих результатів. Якщо результати не отримані, то це означає стратегічний провал. Водночас якщо в геополітиці ці провали можуть бути інтерпретовані в контексті загального формату стратегічної поразки, то в рамках геостратегії помилковість або програшність однієї стратегії може означати і призводить почасти для обрання іншої стратегії за умови збереження прагнення суб'єкта управління щодо досягнення початкових стратегічних цілей.

Отже, стратегія виступає своєрідним алгоритмом управління, в рамках якого відбуваються процеси прямого та зворотного зв'язку, а головне, в рамках теорії адаптивного управління відбувається корекція

такого алгоритму. Ось чому наперед не можна змінити концепцію та засадничі положення, наприклад, атлантизму; водночас завжди можна змінити стратегію на іншу, якщо вона є програвною і віддалене від досягнення стратегічних цілей.

Таким чином:

1) у рамках *геополітики* – переговори є доцільними, адже вони зменшують напруження для слабшої сторони, залишаючи бінарну систему протиставлення як стратегічний імператив геополітики, оскільки переговори завжди на руку сильному, а слабкіша сторона дуже часто втрачає свої інтереси з метою збереження інших важливих елементів системи;

2) у рамках *геостратегії* – переговори під час війни (на прикладі війни режиму проти України) є державною зрадою, адже для кожної сторони важливим є досягненням власних стратегічних цілей і факт війни означає на момент її початку відсутність альтернатив вирішення конфліктних питань іншими невоєнними засобами. Можуть змінюватися стратегії війни, але війна не зменшується на інші рівні взаємодії на кшталт переговорів. Отже, особи, які намагаються проштотувати цю ідею, користуються власними інтересами, далекими від інтересів стратегічної архітектури.

У такому разі якщо редукувати аксіоматичні постулати, викладені вище, на прикладі війни режиму проти України, то це можна виразити такими *посилами*:

– незалежна, соборна Українська держава, повноправний суб'єкт міжнародних відносин – стратегічна мета і стратегічний національний інтерес України. *Форма досягнення стратегічної мети* – конструкція і творення власної геостратегії без огляду на концепції євразійства, атлантизму та інші смислові системи, які становлять комплекс знань, відомий загалом як «наука геополітики»;

– знищення та ліквідація українства, стертя навіть історичних згадок як про Українську державу, так і її націю, історію, культуру, мову тощо – тотальне знищення іншої держави – *стратегічне завдання режиму, елемент досягнення стратегічної мети*. *Форма досягнення власної мети* – тотальний деструктивізм українства в найширшому розумінні, а також деконструкція і дезорганізація світового порядку (його елементів та зв'язків, ключових інтересів та цінностей, засад єдності тощо), включно із самими суб'єктами міжнародних відносин (суб'єктність окремих із них також не визнається режимом).

Завдання *теорії геостратегії* полягає у тому, щоб на підставі синтезу світоглядних і філософських, націософських і управлінських концепцій, які скриваються від людства або маскуються «логічними і закономірними» концепціями геополітики, здійснювати реальне порівняння із наявними векторами розвитку сучасної цивілізації, коригуючи їх. Корекція та зворотний зв'язок визначають зміст стратегій.

Таким чином, у рамках *теорії геостратегії* сучасної Української держави здійснюється аналіз історії людства як процесу реалізації комплексних стратегем і виявляється *історична роль українства в цьому процесі*. Виникнення і розвиток інших держав розкривається крізь призму призначення України, її історії та традицій, існування та покликання у світовій архітектурі міжнародних відносин.

Натомість, якщо застосовувати *теорію геополітики*, то, занурившись саме у тактичні питання (в геополітиці тактика і стратегія не завжди мають виразний характер порізнення, а почасти чимало дослідників плутають поняття геополітики і геостратегії), може бути сформовано уявлення про *начебто певні здобутки режиму*, які дуже імпульсивно і завзято тиражуються російськими ЗМІ:

1) окремі фрагменти елементів деяких компонентів завдань щодо демілітаризації виконано – знищено чимало складів із боєприпасами, причому задовго до початку активної фази варварської війни 24 лютого 2022 року, завдано істотну шкоду об'єктам стратегічної воєнної інфраструктури. З 2015 року, за підрахунками СБУ, у повітря злетіло **210 тисяч тонн боєприпасів**. Але за моїми підрахунками, починаючи із 2003 року було знищено **близько 700 000 тонн боєприпасів!** Для порівняння, за п'ять років війни на бойові дії на Донбасі і різноманітні навчання витратили близько **70 тисяч тонн** [4]. Переконали, що питання бездіяльності і сприяння знищенню воєнного потенціалу мають бути розслідувані компетентними органами, і дійсно винні притягнуті до відповідальності, причому не лише кримінальної, а мають бути подані відповідні позови про відшкодування матеріальної шкоди на винних осіб.

Хронологія знищення воєнного потенціалу України стосовно ліквідації складів зі зброєю:

– 10 жовтня 2003 року – Артемівськ (нині Бахмут) Донецької області – полум'я знищило десять із сімнадцяти складів місцевого арсеналу. На об'єднаних складах боєприпасів 52-ї механізованої бригади 6-го армійського корпусу Південного оперативного командування Сухопутних військ Збройних сил України виникла пожежа, внаслідок якої було знищено **понад 30 тисяч** реактивних снарядів до систем залпового вогню. Загалом на цих складах було 46,4 вагона боєприпасів;

– 2003 – Новобогданівка – склади в Новобогданівці на Запоріжжі вибухали чотири рази. У 2004 році майже **90 тисяч боєприпасів** для систем «Град», «Смерч» і «Ураган» злітали в повітря протягом кількох днів. Уламки снарядів розліталися за 40 км від епіцентру пожежі. Наступні три роки місцеві склади продовжували лякати людей [5];

– 6 травня 2005 року – село Цвітоха, за 20 кілометрів від Хмельницької АЕС. Пожежа на одному зі складів 47-го арсеналу Міноборони, знищено **110 тисяч** тонн боєприпасів;

– 18 травня 2007 р., 19 серпня 2006 р., 23 липня 2005 р., 6 травня 2004 р. – Новобогданівка, Запорізька область. Чисельні акти «самодетонації та самознищення» значної кількості снарядів. Зокрема, внаслідок теракту 6 травня 2004 року було навмисно знищено боєприпасів та завдано збитків на суму понад 670 мільйонів доларів США.

– 27 серпня 2008 – Лозова, Харківська область. Загоряння на арсеналі, де зберігалось **95 тисяч тонн снарядів**: тактичні ракети «Луна-М», артснаряди для танків і БМП, ПТУРи, ракети переносних зенітних комплексів і боєприпаси для реактивної артилерії. Загасити пожежу вдалося за три дні, але вибухи боєприпасів тривали ще два тижні;

– 20 березня 2014 року – Кривий Ріг, Дніпропетровська область. На території 17-ї танкової дивізії 6-го армійського корпусу Сухопутних військ Збройних сил України загорілися склади з танками, повністю заправленими паливом і з повними боєкомплектами. У результаті події в боксах згоріли два повністю заправлені танки Т-64.

– 29 жовтня 2015 року – Сватове, Луганська область. Стався вибух на складі, де зберігалось близько **3 500 тонн** боєприпасів. У повітря злетіли 3,5 тисячі тонн боєприпасів різного калібру, в тому числі до реактивних систем залпового вогню «Смерч», «Град» та «Ураган».

– 23 березня 2017 року – Балаклія, Харківська область. На території 65-го ракетно-артилерійського військового арсеналу Міністерства оборони виникла пожежа з подальшою детонацією боєприпасів та розльотом снарядів за межі арсеналу. Пожежа охопила кілька майданчиків зберігання танкових та артилерійських снарядів великого калібру. Вибухи були кваліфіковано як терористичний акт, вчинений шляхом диверсії. Перед вибухами на складі в Балаклії начебто було чути гудіння безпілотної;

– 22 вересня 2017 року – знищено склад ОТУ «Маріуполь» у Новоянісолі [6];

– 26 вересня 2017 року – Калинівка, Вінницька область [7]. Знищено другий за значенням стратегічний склад боєприпасів після Балаклії, який експерти вважали найтяжчим ударом по боєздатності Української держави;

– жовтень 2018 року – Ічня, Чернігівська область. За даними воєнних експертів, склади в Ічні були знищені на 95%. Там зберігалось **29 тисяч** снарядів калібром 152 міліметри, більше **100 тисяч** снарядів до «Граду», **понад 20 тисяч** танкових снарядів, майже **мільйон мін** різних калібрів [8].

Тож загалом, за роки руху України до незалежності, синхронно з цим – роки підготовки рашизму до варварської війни – було знищено близько **700 000 тонн** боєприпасів!!!

2) відбувається позиційне тимчасове захоплення окремих ділянок територій Української держави, поєднане з ускладненням забезпечення їх подальшого контролю, забезпеченням продовольством, тому повністю нівелюється інституційна спроможність щодо надання життєво важливих послуг населенню;

3) здійснено захоплення Херсона, Маріуполя, Мелітополя та інших важливих міст, тим самим створено сухопутний коридор до Криму;

4) Україну тимчасово позбавлено морського суверенітету;

5) створено умови для керованого голоду в Україні, закладено значні суттєві елементи для дестабілізації системи продовольчої безпеки у світі шляхом дезорганізації функціонування об'єктів стратегічної інфраструктури в Україні, які забезпечують продовольчу безпеку світу. Механізми ООН та Туреччини виявили свою безпорадність перед підступністю та варварством режиму;

6) сформовано умови для знищення об'єктів стратегічної інфраструктури, зокрема в паливно-енергетичному комплексі, з метою дестабілізації єдності європейської спільноти і зміні монополярного вектора її підтримки України в 2023 році.

Тобто, зважаючи на викладене вище, з *позицій геополітики* режим начебто досягає нехай і не в проголошені терміни, але досягає своїх цілей і веде успішну «спеціальну воєнну операцію» – так неправильно називають лише в межах державного кордону Росії російсько-українську війну.

Водночас саме *геостратегічний дискурс* дозволяє по-іншому аналізувати події, і головне розуміти саме **стратегічні наслідки** від їх настання або векторів подальшого розвитку: розуміти кінцеву стратегічну обмеженість функціонування політичної системи в Росії, в тому числі і через деструктивний потенціал концепції «руського світу» (на прикладі війни режиму проти України).

Нижче наведу конкретні завдання спеціальної військової операції (як у Росії узвичаєно називають війну режиму проти України) і *стан їх виконання* на червень 2022 року. Такі завдання сформовано на базі інтегральної матриці, складеної за моїм авторством через івент-аналіз *відповідних джерел* (станом на серпень 2022 року) [9].

№ з/п	Назва завдання	Стан виконання
1.	Позбавити Україну суверенітету	НЕ ВИКОНАНО
2.	Знищити назву «Україна»	НЕ ВИКОНАНО
3.	Замість України створити республіку	НЕ ВИКОНАНО
4.	Ліквідувати керівництво країни	НЕ ВИКОНАНО
5.	Знищити ЗСУ	НЕ ВИКОНАНО
6.	Знищити всіх національно свідомих українців	НЕ ВИКОНАНО
7.	Змусити всіх українців перенести страх війни для спокутування своєї провини за ставлення до Росії як ворога	Частково досягнуто лише в частині страху перед війною, але реакція є діаметрально протилежною тій, що була змодельована руськими
8.	Провести деукраїнізацію (дебандерізацію) – знищити українство як явище	НЕ ВИКОНАНО
9.	Провести десвропеїзацію України – знищити європейські прагнення українців	НЕ ВИКОНАНО
10.	Поставити антиукраїнське керівництво, яке б спиралося на силові структури Росії	Частково виконується на тимчасово окупованих окремих ділянках українських територій
11.	Запровадити ідеологічні репресії для перевиховання решти населення	НЕ ВИКОНАНО
12.	Запровадити російське право та юрисдикцію в галузі денацифікації	Частково виконано на тимчасово окупованих окремих ділянках українських територій
13.	Запровадити постійну присутність російських військ в Україні для ведення військового терору у Західній Україні	НЕ ВИКОНАНО
14.	Інтегрувати Україну до російської цивілізації	НЕ ВИКОНАНО

Завданням спеціальної воєнної операції, на думку руської дослідниці В. Огневої, є створення «проекту нової України – демілітаризованої держави із нейтральним статусом, вільним від нацизму» [10, с. 59].

Стратегічно *концепція «русського світу»* (далі – *концепція*) як начебто і немов «творчого початку» та розвитку нової цивілізації насправді побудована як на **деструктивних** постулатах, наративах, так і на **деструкції** і **деконструкції** власного геостратегічного простору; адже включення поневоленого, заляканого, зруйнованого, хворого ментально і психічно, кволого і розумово нездатного елемента до власної системи *концепції* навряд чи додасть синергії розвитку, навпаки, створить умови для скорішої деконструкції всієї системи.

Базові концепти геостратегії

Під час аналізу базових концептів побудови ідеології концепції доходимо науково обґрунтованих висновків про наперед деструктивну їхню семантичну валентність.

Нагальність і потреба саме у науково-теоретичному обґрунтуванні підходів до розроблення такої *концепції* та проблеми пошуку нових технологій її деконструкції є важливим завданням *геостратегії* як у теоретичному плані, так і в практичній діяльності. Причому йдеться у *стратегічному горизонті* не лише про досліджувану концепцію, а й передусім про будь-яку теоретичну систему, в рамках якої обґрунтовується необхідність знищення українства в широкому розумінні будь-якими засобами.

Мета будь-якого знищення є породженням деструктивної парадигми і природи, яка тим чи іншим чином корелює із *ідеологією тероризму* – примусової зміни або корекції алгоритму соціального управління. Тому я неодноразово наголошував на тому, що обмеження воєнних дій під час російсько-української війни лише постачанням зброї з боку партнерів по антипутінській коаліції є неповним і не дасть бажаного ефекту саме для перемоги та успішного розвитку Української держави [11].

Стратегічний у моїй інтерпретації засновується на розумінні цілеспрямованих кількісно-якісних змін суспільних відносин, які відбуваються в рамках певного хронотопу. І якщо щодо геополітики ці зміни жорстко регламентовані рамками бінарної парадигми самої теорії геополітики, то в рамках *геостратегії* ці зміни є наслідком реалізації геостратегії як макростратегії і відповідно успішної реалізації секторальних стратегій державної політики в найбільш важливих сферах життєдіяльності.

Тому важливим завданням геостратегії є формування базових підходів до розроблення секторальних стратегій реалізації державної політики, в тому числі і у зовнішній сфері.

Саме тому авторський підхід ґрунтується на аналізові логічної послідовності трьох взаємозумовлених концептів: теоретичного, методологічного та операціонального.

Теоретичний концепт ґрунтується на теорії геостратегії як базовій теорії розвитку Української соборної незалежної держави. Тобто в рамках цього концепту геостратегія розглядається як теорія.

Методологічний концепт відбиває мультидисциплінарну природу різноманітних методів, підходів та теоретичних до дослідження процесів стійкого розвитку Української соборної незалежної держави.

Операціональний концепт передбачає аналіз специфічних заходів та підходів у рамках реалізації секторальних стратегій до розроблення, реалізації та корекції результатів та змісту діяльності у разі здійснення моніторингу геостратегії як виду політико-безпекової практики.

Отже, в рамках теорії геостратегії можу висунути гіпотезу про **необхідність розроблення підходів до управління деструктивністю соціальних процесів і систем**. Це передбачає використання базових принципів теорії управління і має включати інформацію, яку я подам у вигляді таблиці.

Назва принципу	Мета функціонування деструктивної системи або процесу	Мета українських стратегічних архітекторів
кінцева мета управління	знищення української державності і українства загалом	організація управління деструктивністю соціальних систем і процесів з метою унеможливлення або мінімізації негативних наслідків реалізації загрози від деструктивної діяльності через оптимальну корекцію алгоритму соціального управління зсередини системи (проактивне і адаптивне управління – окремі важливі пласти досліджень)
початкові умови функціонування деструктивної системи або процесу	система ненависті і бажання знищення українства сягають коріннями на початок формування російської імперії, адже українство – чи не єдина нескорена нація, яка так і не стала частиною імперії, а Україна так і не стала підросійською	творення і відродження національної культури, національних вікових традицій, української державної нації
внутрішня структуру соціальних процесів і систем	детермінуючими деструктивні процеси і деструктивність соціальної системи загалом є маргінальність, стратифікація, фанатизм, нігілізм та соціальна віктимність. Високий ступінь маргінальності, високий рівень соціальної стратифікації у поєднанні з ідейністю руського світу, доведеної до фанатизму, крайніми формами правового нігілізму є необхідною умовою деструктивізму, а низький ступінь соціальної віктимності – достатнім	побудова сильної і заможної Української держави, суспільства щастя, високого добробуту і культури
механізм впливу зовнішнього середовища	денацифікація, десуверенізація, деНАТОізація і деєвропеїзація України. Дезінтеграція ЄС та НАТО. Десуверенізація країн пострадянського простору. Реінтеграція до власного геополітичного простору.	Україна – суверенна, незалежна соборна держава. Україна – партнер і складова частина європейської спільноти. Україна – член ЄС. Україна – держава-член НАТО. Україна – рівноправний суб'єкт міжнародних відносин. Україна – активний учасник нової системи світового порядку.

Концепція «де»

Проведене дослідження уможливило виділити однорідну семантичну валентність базових концептів будови та реалізації ідеології руського світу.

Прикметною рисою є конструювання базових концептів із префіксом «де»: від лат. *de* – префікс із значенням віддалення, припинення. Префікс *de-* вживається для того, щоб придати певному слову значення: 1) позбавлення властивості або сутності; 2) відділення або розподіл на складові частини; 3) усунення чогось; 4) зворотних процесів; 5) відходу.

Саме ці категорії покладено в основу концепції «руського світу».

Нижче наведу **дериват деструктивних постулатів** будови і ходи «російської цивілізації» і встановлення концепції «руського світу» щодо України та інших суб'єктів, що входять до кола її «геополітичного простору» (багато держав та їхнє керівництво вперто не бажають цього бачити і вживати відповідних превентивних заходів для збереження власного суверенітету): денацифікація [12]; деукраїнізація [13]; десуверенізація; деєвропеїзація; демілітаризація [14]; дебандеризація; цивілізаційна деградація; дезінтеграція; демонтаж [15]; деглобалізація; деокупація; депортація [16] – примусове виселення з регіону людей за «екстремістську діяльність; примусове видворення за межі території», має історичні коріння [17]; деколонізація [18]; деконструкція; деіндустріалізація; деінфраструктуризація (термін, уведений у науковий обіг В. Ліпканом для позначення умисного та цілеспрямованого каскадного знищення об'єктів стратегічної інфраструктури) [19]; деНАТОізація [20].

Очевидно, що в рамках викладеного мають бути проведені окремі дослідження кожного з цих понять **деривату концепції «де»** з метою більш повної раціоналізації семантичних конструкцій і розуміння нарративної схеми реалізації концепції «руського світу» в рамках комунікаційного простору і геостратегічного дискурсу.

Яскраво виражена **деструктивність** такої політики насправді апріорі не може стати початком творчого розвитку справжньої *цивілізації* у тому консенсусному розумінні і уконституційованій трактовці такого поняття, що його подали П.-А. Гольбах, І. Кант, О. Шпенглер, А. Тойнбі: яка ще за античних часів інтерпретувалася як протиставлення античного суспільства, заснованого на розумі, освіті та справедливості, варварському оточенню [21].

Адже неправильне тлумачення законів діалектики, зокрема *закону заперечення заперечення*, який включає такі компоненти, як деструкція, кумуляція і конструкція, передбачає втілення такої концепції до самої системи, що має бути розвиненою. Наразі ж у концепції «руського світу» йдеться не стільки про розвиток самої себе, скільки про подавлення, придушення і ліквідацію у широкому плані – **деструктивізм** щодо всього оточуючого, що не належить до руської цивілізації. Тобто все, що поза колом руського світу, є деструктивним для нього, а отже, підлягає тотальному знищенню.

Цю поведінку влучно описав Е. Фромм у своїй хрестоматійній праці «Анатомія людської деструктивності», відзначивши, що людина часто поводить себе деструктивно навіть у таких ситуаціях, коли ніякого перенаселення немає й близько. Трапляється, що жорстокість викликає у людині почуття справжнього задоволення, а шалена жага до крові може охопити величезні маси людей. Індивіди і цілі групи можуть мати такі риси характеру, внаслідок яких вони з нетерпінням очікують на ситуацію, що дозволяє їм розрядити свою деструктивну енергію, а якщо такої не настає, вони часом штучно створюють її. Людина відрізняється від тварин саме тим, що вона вбивця. Це єдиний представник приматів, який без біологічних та економічних причин мучить і вбиває своїх одноплемінників, і ще й отримує від цього задоволення. Це та сама біологічно аномальна і філогенетично незапрограмована «злаякісна» агресія, що становить справжню проблему та небезпеку для виживання людського роду; прояснення ж сутності та умов виникнення такої деструктивної агресії якраз і було головною метою цієї книги [22].

Більше того, Е. Фромм у цій же роботі відзначав, що деструктивність з еволюційної точки зору не є значимою для виживання виду. Отже, апріорі та аксіоматично можна за допомогою методу деконструкції змодельовати стан соціальної системи, який формує засади власної будови на деструктивності: це знищення, деградація і згодом деконструкція: спочатку політичної системи, потім соціальної системи і зрештою державності загалом.

Більше того, відповідно до переконань Е. Фромма будь-які вчення «анти» або «де» несуть у собі деструктивний потенціал, натомість потрібно формувати стратегії, засновані на здоровому глузді та раціональному мисленні.

На протигагу цьому, винятково для порівняння, один із провідників та ідеологів побудови Української Соборної Самостійної Незалежної Держави Ярослав Стецько наголошував, що передумовою збереження і розвитку всіх духовних і фізичних сил української нації, запорукою миру та стабільності в регіоні є Українська Самостійна Соборна Держава, а принципом міжнародного співжиття – принцип національних держав на своїх етнічних теренах [23].

Той же Е. Фромм пропонує власну теорію *гуманістичного радикалізму* на основі любові до життя.

Здійснюючи дослідження кібернетичного суспільства, Е. Фромм формує типологію соціальних характерів, констатує, що суспільство відчуження опредмечує людину і перетворює людину на піщинку, колесо з одним завданням – обертати громіздку машину озброєння. Саме таке суспільство і формує «деструктивний тип особистості», який стає загрозою не лише для самої соціальної системи, а й для існування людства загалом. Ось власне чому існування тоталітарних держав наперед

є небезпечним для держав вільного світу, адже в їхніх рамках продукується деструктивний тип особи, соціальної системи, і його деструктивність спрямовується ззовні на інші країни. Тому для прогресивного розвитку та балансу світового порядку існування тоталітарних країн потрібно виключити на нашій планеті загалом.

Висновки. Науково доведено, що концепція «російського світу» базується на іманентних деструктивних нарративах, дискурсах та конструкціях, тобто фактично заснована на концепції мертвої енергії. Отже, аксіоматичним є той факт, що концепція «російський світ» за своїм потенціалом фактично виступає концепцією самоліквідації ненародженої російської імперії 3.0 (бета версія).

Застосування теорії деструктивності, розробленої Е. Фроммом, сприяло формуванню висновків стосовно недоцільності покладання жодних надій на можливість:

- революції в Росії;
- наявності інтелектуальної еліти, здатної керувати Росією поза контекстом месіанства і богообраності та імперськості, територіальної експансії та довільного тлумачення концепту «геополітичний простір»;
- об'єктивності наукових досліджень передусім історичних щодо коріння та витоків формування російської імперії та відповідних геополітичних доктрин.

Демонічні претензії, які не можуть бути задоволеними в реальному житті, сприяли відновленню незагойної рани, що кровоточила віками. Вихід було знайдено в активізації концепції деструктивності 24 лютого 2022 року, яка у своєму стратегічному вимірі закладає серйозні підвалини для руйнування соціальної системи деструктора, включаючи руйнування інституційних структур і можливо навіть втрати державності.

На підставі аналізу концепції «де» доведено деструктивність концепції «руського світу», адже, насправді, побудована як на **деструктивних** постулатах, нарративах, так і на **деструкції** і **деконструкції** власне геостратегічного простору, така концепція не здатна до розвитку і творення власної соціальної системи в параметрах добра, щастя, добробуту і процвітання, єдності та солідарності.

Унаочнюється суттєва різниця:

1) якщо **концепція Української держави** передбачає мир, стратегічну стабільність, повагу до інших держав, розвиток через творення, солідаризм, тобто є продуктом і моделлю діяльності **стратегічних архітекторів творців**;

2) то **концепція «руського світу»** в практичній площині передбачає: 1) варварську війну, неспровоковану агресію та анексію, міжнародний тероризм, крадіжку приватної власності, окупацію, депортацію, фільтраційні табори, тортури, знущання, позасудові казні, торгівлю людьми тощо; 2) прямі і недвозначні загрози застосування хімічної та ядерної зброї з метою дестабілізації міжнародного світового порядку, який склався на підставі консенсусу, на свою користь і на шкоду інтересам інших країн; 3) стратегічну нестабільність через впровадження мілітарного дискурсу і свавільного тлумачення кордонів та меж власного геополітичного простору; 4) власний розвиток через знищення та смерть, руйнування, тобто формується і реалізується у просторі деструктивності і є моделлю, продуктом діяльності **управлінців деструкторів та некрофілів**.

Базовими висновками до статті виступають формулювання ключових постулатів **будови власної геостратегії**:

– *стратегії мають слугувати конкретній соціальній системі*, а не соціальні системи мають вписуватися у геополітичні концепції, засновані на бінарній конфліктологічній парадигмі;

– *вектор стратегій* має бути спрямовано на досягнення стратегічного балансу та паритету за допомогою *кооперації*, на протипагу геополітиці, де ключовими є експлуатація, домінування, протипорство, лідерство та панування;

– *місія геостратегії* – формування збалансованих відносин *солідарності*, на протипагу геополітиці, змістом відносин якої виступають антагонізми;

– *мета секторальних стратегій* – формування людського блага і щастя у різних сферах життєдіяльності, попередження людських жертв і страждань, що є притаманним геополітиці;

– *стратегії спрямовані на збалансоване раціональне та розумне споживання*, що слугує здоров'ю і підвищенню добробуту людини, на протипагу геополітиці, в рамках якої пропагується бездумне споживання будь-якою ціною, і перманентна експансія «геополітичного простору» як живого організму і, як наслідок, максимізація споживання ресурсів та інших благ;

– *геостратегія Української соборної самостійної і незалежної держави* є складовою частиною стратегії розвитку людства, вона формує шлях включеності України у світовий геостратегічний дискурс формування суспільства щастя, достатніх благ і розумного достатку.

Література:

1. Ольжич О. Націоналістична культура. *Ватра. Націонал-революційний часопис*. URL: <http://www.vatra.cc/nashi-klyasyku/oleh-olzhych-natsionalistychna-kultura.html>; Ольжич О. Незнаному Воякові: Заповідане живим / упоряд., післямова і приміт. Л. Череватенка. Київ : Фондація ім. О. Ольжича, 1994. 432 с.; Ольжич О. Цитаделя духа. Братислава, 1991. 239 с.; Ольжич О. Величність: Поезії й Поеми. Чикаго, 1969. 176 с.
2. Historian Anne Applebaum Details Stalin's War Against Ukraine: "I Believe It Was Genocide". *Radio Свобода*. URL: <https://www.rferl.org/a/historican-anne-applebaum-interview-ukraine-holodomor-famine-stalin/28756181.html>.
3. Блінкен про просування РФ на Донбасі: Це тактичні успіхи. Стратегічно Путін уже програв. *Ліга. Новини*. URL: <https://news.liga.net/ua/politics/news/blinken-o-prodvijennii-rf-v-donbasse-eto-takticheskie-uspehi-strategicheski-putin-proigral>.
4. Вибухи на військових складах: як розслідуються і які висновки зробили. *Radio Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/donbass-realii/29937425.html>; Де, як і чому вибухали військові склади в Україні останні 15 років. *Radio Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29534591.html>.
5. Наймасштабніші вибухи на військових складах України: причини та хронологія подій. *TCH*. URL: <https://tsn.ua/ukrayina/naymasshtabnishi-vibuhi-na-viyskovih-skladah-ukrayini-prichini-ta-hronologiya-podiy-1444215.html>.
6. Атаковано найбільший склад боєприпасів у Калинівці Вінницької області. *ЦЕНЗОР.НЕТ*. URL: <https://censor.net/ua/n457012>.
7. Вибухи під Вінницею. Що відомо про 48-й арсенал у Калинівці (хроніка подій). *Главком*. URL: <https://glavcom.ua/news/vibuhi-pid-vinniceyu-shcho-vidomo-pro-48-y-arsenal-onovlyujetsya-439853.html>.
8. Де, як і чому вибухали військові склади в Україні останні 15 років. *Radio Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29534591.html>.
9. Сергейцев Т. Что Россия должна сделать с Украиной. *РИА Новости*. URL: <https://ria.ru/20220403/ukraina-1781469605.html>; Гудишников С. Генерал Шаманов: «Демилитаризация» и «денацификация» Украины может занять 5–10 лет. *Афиша Daily*. URL: <https://daily.afisha.ru/news/63911-general-shamanov-demilitarizatsiya-i-denatsifikatsiya-ukrainy-mozhet-zanyat-5-10-let/>; Патрушев раскрыл, что предполагает денацификация Украины. *Евразия Эксперт*. URL: <https://eurasia.expert/patrushev-raskryl-chto-predpolagaet-denatsifikatsiya-ukrainy/>; Гаврилюк Ю. Зеленский объяснил Путину, что такое «денацификация». *Сегодня*. URL: <https://ukraine.segodnya.ua/ukraine/zelenskiy-obyasnili-putinu-chto-takoe-denatsifikatsiya-1607634.html>; Пока вы спали: денацификация Украины будет завершена, чем угрожает Россия на угрозу своей безопасности. *Вслух.ru*. URL: <https://vsluh.ru/novosti/obshchestvo/poka-vy-spali-denatsifikatsiya-ukrainy-budet-zavershena-chem-otvetit-rossiya-na-ugrozu-svoey-bezopas-379982/>; Постпред Крыма Мурадов рассказал про этапы денацификации Украины. *NEWS.ru*. URL: <https://news.ru/world/postpred-kryma-rasskazal-pro-etapy-denatsifikatsii-ukrainy/>; Путин принял решение о проведении операции по денацификации и демилитаризации Украины. *БЕЛТА*. URL: <https://www.belta.by/world/view/putin-prinjal-reshenie-o-provedenii-operatsii-po-denatsifikatsii-i-demilitarizatsii-ukrainy-486584-2022/>.
10. Огнева В.В. Геополитическое самоопределение России в контексте украинского кризиса. *Известия ТулГУ. Гуманитарные науки*. 2022. Вып. 2. С. 53–60.
11. Ліпкан В.А. Теоретичні основи та елементи національної безпеки України : монографія. Київ : Текст, 2003. 600 с.; Ліпкан В.А. Концептуальні засади побудови антитерористичного законодавства України. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України*. 2002. № 1. С. 66–73; Рижов І.М. Проблемні питання визначення тероризму в контексті теорії соціального управління. *Підприємництво, господарство і право*. 2009. № 11. С. 44–48; Рижов І.М. Стратегічне планування боротьби з тероризмом в Україні: сутність, стан і перспективи вдосконалення. *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 2009. № 3. С. 140–149.
12. Debunking "denazification". *Commission on Security and Cooperation in Europe*. URL: <https://www.csce.gov/international-impact/debunking-denazification>.
13. Debunking "denazification". *Commission on Security and Cooperation in Europe*. URL: <https://www.csce.gov/international-impact/debunking-denazification>.
14. «Демилитаризация» Украины: какие цели преследует российская армия и что будет дальше? *BBC News. Русская служба*. URL: <https://www.bbc.com/russian/features-60524014>.
15. Посол США в ООН Лінда Томас-Грінфілд заявила, що росія має намір демонтувати Україну та «повністю стерти її з карти світу». *Рубрика. Все по полочках*. URL: <https://rubryka.com/2022/07/30/posol-ssha-zayavyla-shho-rosiya-maye-namir-povnistyu-sterty-ukrayinu-z-karty-svitu/>.
16. Мер Мелітополя прокоментував наміри окупантів депортувати критиків російської армії та влади. *Новини. LIVE*. URL: <https://novyny.live/society/mer-melitopolia-prokomentiroval-namereniia-okkupantov-deportirovat-kritikov-rossiiskoi-armii-i-vlasti-49281.html>; *Deutsche Welle*. URL: <https://www.dw.com/uk/ssha-zaklykaly-rf-zupynyty-deportatsii-ukraintsiv/a-62462804?maca=ukr-rss-ukrnet-ukr-all-3816-xml>.
17. Вронська Т. Непевний контин[г]ент: депортації із Західної України 1944–1953 років, режимне повсякдення, повернення. Київ : ДУХ І ЛІТЕРА, 2022. 448 с.
18. Decolonizing Russia. *Commission on Security and Cooperation in Europe*. URL: <https://www.csce.gov/international-impact/events/decolonizing-russia>; *Księgarnia Ludzi Myślących*. URL: <https://xlm.pl/geopolityka/121951-geopolityka-rosji-i-obszaru-postsowieckiego-strefy-wplywow-tom-1-9788366177925.html>.
19. У Маріуполі не буде опалювального сезону, росіяни знищили всю інфраструктуру. *Українформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3532668-u-mariupoli-ne-bude-opaluvalnogo-sezonu-rosiani-znisili-vsu-infrastrukturu.html>.

20. Ілларіонов А. ЗСУ почнуть наблизитися до паритету з військового потенціалу з російською армією, якщо Україна отримуватиме від союзників \$10–12 млрд на місяць. *ГОРДОН*. URL: <https://gordonua.com/ukr/blogs/illarionov/zsu-pochnut-nablizhatsja-do-paritetu-z-vijskovogo-potentsialu-z-rosijskoju-armijeju-jakshcho-ukrajina-otrimuvatime-vid-sojuznikiv-10-12-mlrd-na-misjats-1615954.html>.
21. Февр Л. Цивілізація: еволюція слова и групи ідей. *Бои за историю*. / Л. Февр, А.А. Бобович, А.Я. Гуревич, АН СРСР. Москва : Наука, 1991. С. 2390–281. 629 с.; Космина В.Г. Проблеми методології цивілізаційного аналізу історичного процесу. Запоріжжя : ЗНУ, 2011. 310 с.; Цивілізаційний вибір України: парадигма осмислення і стратегія дії. Національна доповідь / ред. кол.: С.І. Пирожков, О.М. Майборода, Ю.Ж. Шайгородський та ін.; ІПІЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України. Київ : НАН України, 2016. 284 с.
22. Фромм Э. Анатомія челоуеческой деструктивності / пер. с англ. Э.М. Телятнікова. Москва : АСТ, 2014. 810 с.
23. Стецько Я. «Без національної революції немає соціальної». *Ватра. Націонал-революційний часопис*. URL: <http://www.vatra.cc/nashi-klassyky/yaroslav-stetsko-bez-natsionalnoyi-revoljutsiyi-nemaye-sotsyalnoyi.html>.